

Brussel, 26 mei 2025
(OR. en)

9395/25

DEVGEN 76
FIN 557
COAFR 108
ACP 32
RELEX 655
NDICI 4
SAN 248
SUSTDEV 38

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	26 mei 2025
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7403/25 + ADD 1
Betreft:	Speciaal verslag 18/2024 van de Europese Rekenkamer getiteld "Financiële steun van de EU voor gezondheidszorgstelsels in geselecteerde partnerlanden – Brede strategische doelstellingen nagestreefd, maar problemen rond coördinatie en duurzaamheid gaan ten koste van interventies" - Conclusies van de Raad (26 mei 2025)

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over Speciaal verslag 18/2024 van de Europese Rekenkamer getiteld "Financiële steun van de EU voor gezondheidszorgstelsels in geselecteerde partnerlanden – Brede strategische doelstellingen nagestreefd, maar problemen rond coördinatie en duurzaamheid gaan ten koste van interventies", zoals goedgekeurd door de Raad tijdens zijn 4099e zitting op 26 mei 2025.

**Conclusies van de Raad over Speciaal verslag 18/2024 van de Europese Rekenkamer getiteld
“Financiële steun van de EU voor gezondheidszorgstelsels in geselecteerde partnerlanden –
Brede strategische doelstellingen nagestreefd, maar problemen rond coördinatie en
duurzaamheid gaan ten koste van interventies”**

1. De Raad is ingenomen met Speciaal verslag 18/2024 van de Europese Rekenkamer over financiële steun van de EU voor gezondheidszorgstelsels in geselecteerde partnerlanden. In het verslag wordt de financiële steun van de EU voor gezondheid in partnerlanden beoordeeld voor de programmeringsperioden 2007-2013 en 2014-2020, waarin de steun per periode meer dan 3 miljard EUR bedroeg, en voor de periode 2021-2027, waarin de steun tot begin 2024 meer dan 2 miljard EUR beliep. De Raad neemt terdege nota van de bevindingen en aanbevelingen in het verslag.
2. De Raad blijft zich inzetten voor de volledige uitvoering van de mondiale gezondheidsstrategie, die ook door de hoge vertegenwoordiger wordt gesteund, en herinnert aan zijn conclusies over de “Mondiale gezondheidsstrategie van de EU — Betere gezondheid voor iedereen in een veranderende wereld”¹. In deze conclusies wordt gepleit voor een ambitieuzere, alomvattende aanpak, met daarin de nadruk op het redden van levens en het verminderen van het ontstaan en de verspreiding van ziekten, maar ook op bevordering van gezondheid en welzijn, geestelijke gezondheid inbegrepen, en op bestrijding van discriminatie en stigmatisering van met name vrouwen en meisjes, kinderen en jongeren, ouderen, personen met een handicap, lhbtqi-personen, inheemse volkeren en personen en gemeenschappen in kwetsbare en gemarginaliseerde situaties, en van migranten- en ontheemde bevolkingsgroepen. De Raad wijst er nogmaals op dat mondiale volksgezondheid vraagt om doeltreffend multilateralisme en inclusieve partnerschappen met meerdere belanghebbenden, die essentiële pijlers van het externe beleid van de EU zijn en ook wezenlijk zijn voor het versterken van de op regels gebaseerde internationale orde. De Raad blijft zich ook inzetten voor het partnerschap tussen de EU en de AU inzake mondiale gezondheid.

¹ Doc. ST 5908/24 van 29 januari 2024.

3. De Raad wijst op de belangrijke rol die ontwikkelingssamenwerking speelt op het gebied van gezondheid, en op het belang van nauwe samenwerking met partnerlanden, op voet van gelijkheid, om billijke toegang tot gezondheidsproducten en -diensten te verbeteren, de gezondheidszorgstelsels te versterken met het oog op universele gezondheidszorg, en bij te dragen tot de pandemiepreventie, -paraatheid en -respons. Mondiale gezondheid is een van de belangrijkste pijlers van het externe beleid van de EU, onder meer van de Global Gateway en de Team Europa-initiatieven op het gebied van gezondheid. De Raad bevestigt andermaal dat de EU en haar lidstaten voortrekkers zijn bij de bevordering van de mondiale gezondheid, tezamen met partners, uitgaande van solidariteit, menselijkheid, rechtvaardigheid, gendergelijkheid en eerbiediging van de mensenrechten. Het is van het allergrootste belang de strategische samenhang tussen onze beleidsmaatregelen en financiële steun en de prioriteiten en systemen van de partnerlanden te waarborgen.
4. De Raad herinnert eraan dat de ondersteuning door de EU van de gezondheid in partnerlanden een bijdrage levert aan de belangrijkste doelstelling van het ontwikkelingsbeleid van de EU, namelijk het bestrijden en uiteindelijk uitbannen van extreme armoede. In overeenstemming met de internationale aanpak van gezondheid, met name met duurzameontwikkelingsdoelstelling 3 van de Verenigde Naties, verstrekt de EU financiële middelen aan de gezondheidszorgstelsels van haar partnerlanden, via bilaterale en regionale programma's, gezondheidsgerelateerde initiatieven van Team Europa, VN-partnerorganisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie en andere multilaterale partnerorganisaties zoals het Wereldfonds voor de bestrijding van aids, tuberculose en malaria, GAVI (wereldalliantie voor vaccins en immunisatie) en het Pandemic Fund.
5. De Raad is ingenomen met de conclusie van de Rekenkamer dat de EU verschillende interventies op het gebied van gezondheid heeft ondersteund die voorzagen in de behoeften van de landen, en dat de EU-steun heeft bijgedragen tot de werking van hun gezondheidszorgstelsels.
6. De Raad neemt nota van de conclusie van de Rekenkamer dat de toewijzing van middelen tekortkomingen vertoonde, dat de doeltreffendheid van de projecten werd belemmerd door problemen op het gebied van coördinatie en duurzaamheid, en dat de monitoring geen volledig beeld gaf van de activiteiten van de Commissie in de gezondheidssector.
7. De Raad neemt nota van de beperkte reikwijdte van de diepgaande analyse van de EU-gezondheidssteun in de praktijk in het speciaal verslag, die slechts drie landen bestrijkt: Burundi, de Democratische Republiek Congo (DRC) en Zimbabwe. Voorts neemt de Raad er nota van dat het verslag gericht is op steun op mondiaal en nationaal niveau, maar geen regionale initiatieven behandelt.

8. Het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer bevat opmerkingen over de steun van de EU voor gezondheid in partnerlanden, alsook aanbevelingen voor toekomstige steun, namelijk: stem de behoeften van de landen en de toewijzing van financiering voor gezondheid beter op elkaar af; stel duidelijke criteria vast voor de financiering van wereldwijde gezondheidsinitiatieven; verbeter de behoeftenanalyse en coördinatie van de distributie van apparatuur en geneesmiddelen; ga na of beheerskosten redelijk zijn; vermijd overlappingsen en zorg voor synergieën; houd integraal toezicht op de EU-steun; bevorder de duurzaamheid van gezondheidszorgstelsels; en hecht meer belang aan het onderhoud van apparatuur.
9. De Raad neemt voorts nota van de uitgebreide antwoorden van de Commissie in de bijlage bij het speciaal verslag en verheugt zich erover dat de Commissie alle aanbevelingen volledig of gedeeltelijk aanvaardt. De Raad neemt nota van de bijkomende voorbeelden van beste praktijken die de Commissie in haar antwoorden op het speciaal verslag heeft geschetst.

Stem de behoeften van de landen en de toewijzing van financiering voor gezondheid beter op elkaar af

10. De Raad neemt nota van de bevindingen van het verslag van de ERK, waarin wordt gewezen op discrepanties tussen de rangschikking van de behoeften van de partnerlanden en de geografische toewijzing van de EU-gezondheidsbijstand, en neemt tevens nota van de aanbeveling om de toewijzing van middelen aan landen via mondiale initiatieven, regionale steun en bilaterale steun opnieuw in evenwicht te brengen. De Raad is ingenomen met het voornemen van de Commissie om de criteria voor de rangschikking van landen te verbeteren en na te gaan hoe ervoor kan worden gezorgd dat de rangschikking naar behoren wordt opgenomen in de volgende programmering. De Raad benadrukt dat bij de toewijzing van EU-financiering voor gezondheid terdege rekening moet worden gehouden met de behoeften van de partnerlanden. De Raad benadrukt dat de integratie van wereldwijde, regionale en nationale steun van cruciaal belang is om gezondheidsvraagstukken te helpen oplossen middels de mondiale gezondheidsstrategie en de uitvoering van de Global Gateway-projecten op het gebied van gezondheid.

Stel duidelijke criteria vast voor de financiering van wereldwijde gezondheidsinitiatieven en verbeter de documentatie van het toewijzingsproces

11. De Raad onderstreept dat het belangrijk is duidelijke, specifieke en, waar van toepassing, kwantificeerbare criteria vast te stellen voor de financiering van wereldwijde gezondheidsinitiatieven en de documentatie van dit proces te verbeteren, zoals benadrukt in het speciaal verslag van de ERK. De Raad neemt er met voldoening nota van dat de Commissie reeds rekening houdt met kwalitatieve en kwantitatieve elementen bij de toewijzing van financiering aan wereldwijde gezondheidsinitiatieven, zoals uiteengezet in de antwoorden van de Commissie, en is ingenomen met de toezegging van de Commissie om het documentatieproces in samenwerking met de EU-lidstaten te verbeteren.

Verbeter de behoefteanalyse en coördinatie van de distributie van apparatuur en geneesmiddelen

12. De Raad is het eens met de bevinding van de ERK dat de coördinatie van de distributie van apparatuur en geneesmiddelen in partnerlanden verder kan worden verbeterd. De Raad wijst op de Team Europa-aanpak voor de coördinatie van gezondheidsgerelateerde beleidsmaatregelen en activiteiten, die is ingevoerd als reactie op de COVID-19-pandemie en ook is toegepast met betrekking tot de geanalyseerde samenwerkingsgebieden. De Raad neemt nota van de antwoorden van de Commissie waarin wordt gewezen op ontoereikende financiering van zowel de donoren als de regeringen, wat leidt tot voorraadproblemen. De Raad is ingenomen met de toezegging van de Commissie om met partnerlanden samen te werken om te helpen met de uitwerking van hun gezondheidsstrategieën en hun capaciteit voor behoefteanalyse, planning en coördinatie verder te vergroten.

Ga na of beheerskosten redelijk zijn

13. De Raad neemt nota van de opmerking in het speciaal verslag van de ERK dat de kosten van interventies in de gezondheidssector werden beïnvloed door de cascadestructuur van de uitvoering, en benadrukt dat het belangrijk is de analyse van de redelijkheid van de begrote beheerskosten te versterken. De Raad herinnert eraan dat het van belang is zich te houden aan het regelgevingskader en de daarin vastgestelde limieten voor beheerskosten, maar is van mening dat de toepasselijke richtsnoeren en instructies kunnen worden verbeterd, en is ingenomen met de inspanningen van de Commissie op dit gebied.

Vermijd overlappingen en zorg voor synergieën tussen de ondersteunde wereldwijde gezondheidsinitiatieven

14. De Raad benadrukt hoe belangrijk het is overlappingen te voorkomen en te zorgen voor complementariteit en coördinatie tussen wereldwijde gezondheidsinitiatieven zodat de doeltreffendheid ervan wordt gewaarborgd, volledig in overeenstemming met de uitvoering van de Lusaka-agenda. De Raad wijst op de positieve bijdrage van de wereldwijde gezondheidsinitiatieven van Team Europa aan synergieën en complementariteit, erkent de werkzaamheden van de Commissie op dit gebied en is ingenomen met de hernieuwde inspanningen van de Commissie om te zorgen voor synergieën tussen de ondersteunde wereldwijde gezondheidsinitiatieven. De Raad dringt er bij de diensten van de Commissie en de EDEO, en de EU-delegaties, op aan om met de lidstaten samen te werken teneinde de zichtbaarheid van de EU-financiering bij de doelgroepen in de partnerlanden te vergroten.

Stel indicatoren vast om integraal toezicht te houden op de EU-steun voor de gezondheidszorg

15. De Raad herinnert aan de aanbeveling in het speciaal verslag van de ERK aan de Commissie om een integrale reeks indicatoren vast te stellen voor EU-maatregelen in de gezondheidszorg en om na te gaan of het haalbaar is een pro-ratamethode toe te passen voor de verslaglegging van de resultaten van EU-interventies via multidonorfondsen. De Raad is ingenomen met het voornemen van de Commissie om de indicatoren af te stemmen op de bestaande indicatoren en kaders in overeenstemming met de Lusaka-agenda. In dit verband benadrukt de Raad dat ervoor moet worden gezorgd dat het toezicht op en de toeschrijving van resultaten in nauwe coördinatie gebeurt met alle partners en in verhouding staat tot de behoefte aan eigen inbreng en de beschikbare capaciteiten. De Raad is ook ingenomen met het voornemen van de Commissie om na te gaan of het haalbaar is een pro-ratamethode methode toe te passen voor het rapporteren van empirisch onderbouwde, gezamenlijk ontwikkelde, toepasselijke en genderbewuste resultaten van EU-interventies.

Tref maatregelen ter bevordering van de duurzaamheid van de gezondheidszorgstelsels

16. De Raad onderstreept het belang van het ontwikkelen van duidelijke transitie- en exitstrategieën om de duurzaamheid van de gezondheidszorgstelsels en de vooruitgang in de richting van universele gezondheidszorg en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) te waarborgen, en erkent de sleutelrol van de Lusaka-agenda in dit verband. De Raad benadrukt dat bij de besprekingen over gezondheidszorgstelsels alle relevante actoren moeten worden betrokken, met inbegrip van de regeringen van partnerlanden, en dat de mobilisering van binnenlandse inkomsten moet worden aangemoedigd, en erkent tegelijkertijd de moeilijkheden van het opereren in uitdagende omstandigheden. De Raad is ingenomen met de lopende werkzaamheden van de Commissie te verbetering van de duurzaamheid van gezondheidszorgstelsels en moedigt de stroomlijning van duurzaamheid, de mobilisering van binnenlandse inkomsten en het gebruik van adequate exitstrategieën aan bij de planning en programmering van EU-acties en Team Europa-initiatieven.

Hecht meer belang aan het onderhoud van apparatuur die door projecten wordt geleverd

17. De Raad is het eens met de aanbeveling van de ERK in het speciaal verslag om onderhoudsaspecten in aanmerking te nemen bij de aanschaf van apparatuur, en maatregelen te nemen om een onderhoudscultuur en -routine bij belanghebbenden tot stand te brengen. De Raad is ingenomen met het voornemen van de Commissie om deze aanbeveling mee te nemen in haar overleg met de uitvoerende partners en partnerlanden en bij de opstelling van het bestek voor aanbestedingen die rechtstreeks door de Commissie worden beheerd. De Raad erkent de uitdagingen van gedrags- en cultuurverandering met betrekking tot het onderhoud van apparatuur, en is ingenomen met de toezegging van de Commissie om voorlichting te bieden en de levering van apparatuur te combineren met onderhoudsopleidingen.
18. De Raad verzoekt de Commissie tijdig gevolg te geven aan de uitvoering van de aanbevelingen in het speciaal verslag. De Raad moedigt de Commissie aan mogelijke systemische uitdagingen te analyseren, in kaart te brengen en zo nodig aan te pakken, indien de in de aanbevelingen van de Rekenkamer vastgestelde uitdagingen mogelijk wijzen op terugkerende problemen in de programma-uitvoering door de Commissie.